

Mindetale – ST.Georgs forlis - 15.12.2024

Vi står på jorden – vi står på land – det gør vi oftest langt de fleste af os. I vores bevidsthed fylder land – jorden og alt, hvad den rummer – mest – tror jeg. Sådan er det i hvert fald for mig. Men det tørre land med alt, hvad det rummer, fylder ikke mest om vi ser på fordelingen mellem land og vand på vores runde jord.

For 2/3-dele af vores jord er hav - kun 1/3-del er land. Bl.a. derfor spiller hav og vand også en rolle i vores bevidsthed – har altid gjort det om vi løfter os op og ser på det i perspektiv af hele menneskeheds historie. Vores byer og bosættelser i øvrigt har altid søgt mod vandet – søerne – åerne – havet. Først med jernbanerne begyndte man at etablere byer inde i landet. Selv har jeg boet nogle år i den nye by Ikast – nabobyen Herning et andet eksempel. Men det er som mangler disse byer noget for at være helt rigtige. De ved det ikke selv – men når man som jeg nu igen bor i Lemvig – så ved mange det.

At vandet – havet fylder så meget har flere årsager. Fiskene – muslingerne – østers osv. har dannet grundlag for vores føde – vore både og skibe har dannet grundlag for transport – for handel, for vores kommunikation – for vores møde med andre – andre kulturer – andre traditioner – havet har dannet grundlag for liv.

2.

Bevidstheden om havet – vandet – er således en meget integreret del af det at være menneske – ja et af vores grundvilkår. Vi kender det i mange af de samfund, der findes op og ned langs vestkysten her.

Sådan er det – på godt og på ondt er det. For som det er med alt andet her i tilværelsen – så er havet ikke alene til som et gode – men også til som det onde – som en fjende.

Det er fascinerende at køre ud til havet under en efterårs- eller vinterstorm – kæmpe sig op imod vinden og det flyvende sand og et kort øjeblik tage ind i sindet det på en gang storslåede og gruopvækkende ved naturens voldsomme kraft. Da bliver du lille – og måske det er godt en gang imellem at blive lille – måske det er ganske sundt at kende også til menneskets begrænsning i forhold til det skabte.

I vinterdagene og vinternætterne d. 23-25 december 1811 viste havet sig netop som den fjende det også kan være – den fjende, som vi ikke kan tøjle – en fjende, hvor overfor mange måtte give fortabt på trods af vores redningsforsøg.

St. Georgs havde sammen med en række andre engelske krigsskibe været i gang med at eskortere en stor flåde af handelsskibe gennem de urolige og fjendske danske farvande gennem Østersøen, Kattegat og Nordsøen på vej hjem til England.

3.

Under en storm i Østersøen var St. Georgs blevet beskadiget og havde bl.a. mistet sit ror. Skibet var blevet nødtørftig repareret og havde flere gange været med på slæb bl.a. hos søsterskibet Defence. Der havde været flere stop for at vente på gunstig vindretning men i dagene før jul var vindretningen sådan, at man tog beslutningen om at forsøge at krydse Nordsøen. Men det blæste igen på til storm og sammen med Defence endte St. Georgs under meget

dramatiske omstændigheder med et forlis her lidt syd for Thorsminde. Det er nok ikke muligt for ret mange af os at forestille os besætningens kamp for skibet og for deres egen overlevelse. Af besætningens vist nok 738 mand overlevede kun 7 mand, som drev i land d. 25.12 på en flåde og på en planke fra skibet. Sammen med orlogsskibet Defence omkom henved 1400 mand. Det er et af skibshistoriens største forlis.

Dødemandsbjergene blev efterfølgende navnet på klitterne her fordi mange af de søfolk, der drev døde i land, blev begravede i klitterne her.

I 1937 blev mindestenen her rejst for at ære og mindes alle dem, som havet tog i julen 1811. På stenen står der;

*Ind under jul i strenge døgn fråded det vestjyske hav -
hundreder unge orlogsmænd fandt i klitterne her deres
grav.*

*Stenen rejst til deres minde, værnes skal mens sekler
svinde.*

Derfor er vi her i dag for at mindes – mindes både dem, der omkom i 1811 – men på en måde også for at mindes og ære alle dem, som havet tog før og efter – et vilkår, som alle, der færdes på havenes veje og stier må leve med og finde hver deres vej i. Det samme må deres familier.

Må livet og livets store lys nu og altid og i al evighed lyse for os alle.

Tak for jeres nærvær og for jeres lydhørhed.